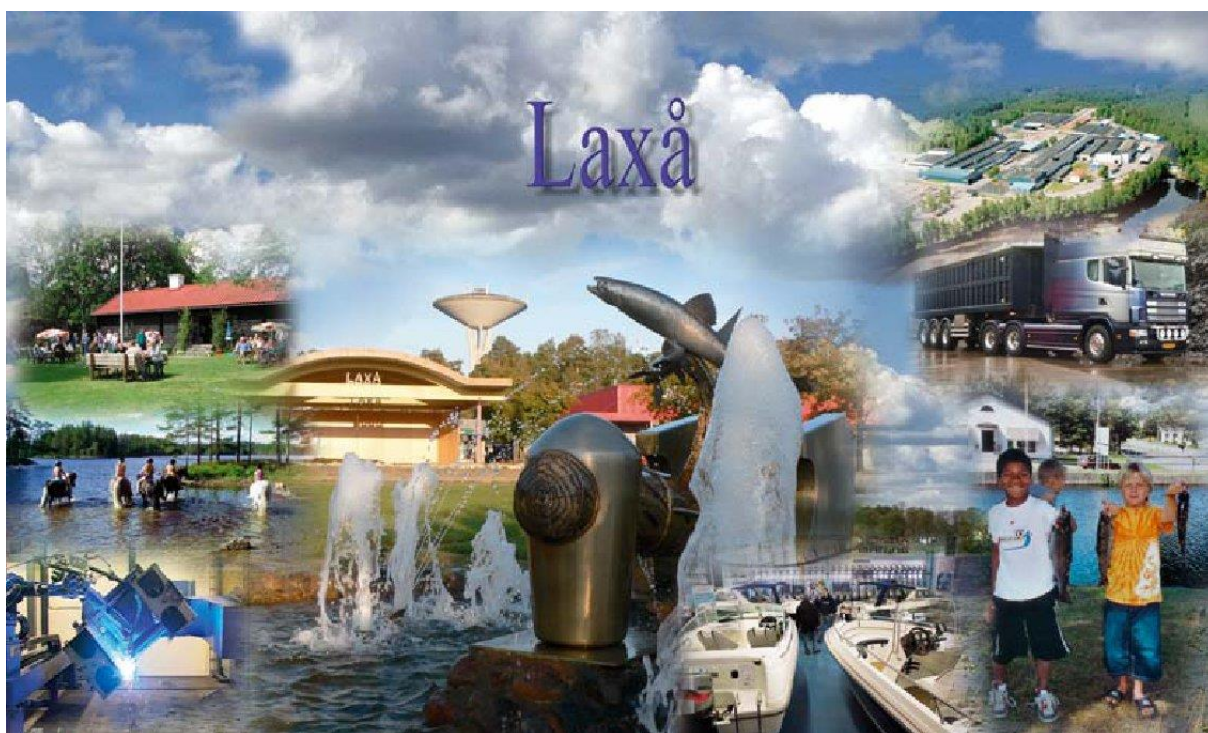

NÄRINGSLIVSPROGRAM

FÖR LAXÅ KOMMUN

2013 - 2014

Antaget i kommunfullmäktige 2013-02-13

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
Inledning, bakgrund, omvärldens påverkan	3
Regionalt/lokalt tillväxtarbete	4
Handlingsplan, entreprenörskap, riskkapitalförsörjning	5, 6
Kompetensförsörjning	6, 7
Innovativa miljöer	7, 8
Logistik och transporter, företagsetableringar	9
Tillgänglighet och regionförstoring	10, 11
Mångfald och hållbar utveckling, (jämfördhet, integration)	11, 12, 13
Lokal utveckling	14
Besöksnäring, Övrigt	15

Inledning - Bakgrund

Detta är Laxå kommuns tredje upplaga av lokalt tillväxtprogram. Regionens tillväxtprogram sträcker sig fram till 2013. Laxå kommuns lokala tillväxtprogram bör harmoniera med regionens tillväxtprogram. En gemensam syn på de olika insatsområdena ger oss större möjlighet till stöd för vår egen utveckling i regionen. Laxå kommun ska givetvis ha sin lokala prägel och det finns inget motsatsförhållande i detta.

Detta förslag till tillväxtprogram har ett tydligare fokus på just näringslivsutveckling än det förra programmet. Därför är det viktigt att tillväxtprogrammet ses som en del av en helhet tillsammans med andra kommunala utvecklingsprogram som t.ex. översiktsplan, bostadsförsörjningsprogram, länstransportplanen, projektplanen för ”Marknadsföring & Attityder”, skolplan m fl.

Omvärldens påverkan

Det är många yttre faktorer som påverkar näringslivets förutsättningar och utveckling, men även den offentliga sektorn påverkas i hög grad. Detta är ett scenario som utvecklas i allt snabbare takt. Företagens globalisering gör att världens konjunkturer direkt påverkar oss i både uppgång och nedgång. Även bankerna vill vara med och tjäna pengar på de nya tillväxtmarknaderna. Det är inte många år sedan vi hade en allvarlig finanskris med banker som behövde statliga garantier och nu bara ett par år senare har vi ytterligare en finanskris i flera av euroländerna.

I takt med att konjunkturen viker så drabbas även kommunernas ekonomier. SKL:s prognoser har under 2011 skrivits ned vid flera tillfällen, med nya krav på kommunala besparingsinsatser som följd. Alla kommuner drabbas hårt, så denna gång är det inte enbart mindre kommuner med svag befolkningsutveckling som har ekonomiska svårigheter.

Sammantaget kan vi dock fortfarande konstatera att Laxå kommun har en stark industri som klarar även svåra konjunkturlägen. Detta beror på att företagen har sin produktutveckling och kompetens i Laxå och att det finns starka kopplingar mellan företagen genom att de bygger konstruktiva nätverk för samverkan.

Exportomsättningen från Laxå handlar om miljardbelopp per år och om detta sätts i relation till befolkning är Laxå kommun troligen en av de mer framstående kommunerna i landet.

Regionförstoring

Vi reser allt längre för att komma till arbetet eller när vi ska handla. Denna utveckling med allt större funktionsregioner får ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella konsekvenser för såväl familjen som för företagen och samhället.

Antalet lokala arbetsmarknadsregioner i Sverige har mer än halverats sedan 1970. Från att ha varit 187 stycken är det nu endast ett 80-tal. Det innebär att regionerna har blivit större. Regionförstoringen har gått fortare i södra och mellersta Sverige än i norra Sverige. Allra snabbast har utvecklingen gått runt storstäderna och universitets- och högskoleorter.

Även Laxå kommun påverkas självklart av regionförstoringen. Det är inte många år sedan Laxå kommun var en egen arbetsmarknadsregion. Numera tillhör Laxå kommun arbetsmarknadsregion Örebro. Resandet till och från arbetet blir allt vanligare och restiderna förlängs, 45 min – 60 min är idag en vanlig restid till arbetet. I takt med att arbetspendlingen ökar så ökar också kravet på bra kommunikationer. För att denna utveckling ska bli långsiktigt hållbar är det ur ett miljö- och ekonomiskt perspektiv viktigt att allmänna kommunikationer tillhandahålls för resenärerna. Detta gäller inte minst det spårbundna

resandet där Laxå, Hasselfors och Finnerödja har utmärkta förutsättningar att utvecklas. Laxå kommun ska ses som en del i regionen och för att detta ska kunna realiseras är inte minst kommunikationerna en viktig del.

Regionalt tillväxtarbete

Tillväxt kan inte enbart skapas lokalt utan är beroende på hur den omgivande regionen växer. I Örebro län har kommunerna enats om ett gemensamt regionalt tillväxtprogram 2009 - 2013. Programmet är antaget i regionfullmäktige i november 2008. Programmet inleds som följer:

Örebroregionens tillväxt är avgörande för möjligheter att skapa god livskvalitet och välfärd. Vår region har mängder av möjligheter och utmaningar. Men ingen gör arbetet för oss. Vi måste enas, vi måste vilja, vi måste våga. Då kan vi växa. Tillväxtprogrammet för Örebroregionen har reviderats i en omfattande process med kommuner, partnerskap, företagsnätverk och andra regionala aktörer, samt i bred enighet antagits av regionfullmäktig i november 2008. Programmet fokuserar på fyra insatsområden som alla tydligt har motiveras som viktiga förutsättningar för näringslivet och regionens konkurrens- och utvecklingskraft.

- Entreprenörskap och företagande
- Kompetensförsörjning
- Innovativa miljöer
- Tillgänglighet och regionförstoring

För att Laxå kommuns lokala tillväxtarbete ska fungera måste vårt eget program synkronisera så långt som möjligt med regionens program. Dels för att det regionala programmet är styrmedlet för hur vi ska kunna söka projektmedel för vår lokala utveckling men framförallt för att vi är beroende av regional samverkan och en gemensam regional framtidsvision.

Enighet kring Business Region Örebro (BRO)

Nio av Örebro läns tolv kommuner har enats om ett omfattande samarbetsprojekt Business Region Örebro. Regional tillväxt är en förutsättning för hållbar lokal tillväxt. Problemet för Örebroregionen är att den inte växer. Det är enbart Örebro och Kumla kommuner som haft en tillväxt över tid. Örebro kommun har insett att man i ett långsiktigt perspektiv inte mår bra av att omges av ett vakuum. Det är fortfarande så att Regionens mittpunkt Örebro växer på bekostnad av den omgivande regionen. Samtliga kommuner i projektet är överens om att detta problem måste lösas i samverkan med varandra. Istället för att konkurrera med varandra om etableringar så samverkar vi så att etableringen verkligen hamnar i vår arbetsmarknadsregion. Då kommer en ny etablering alla tillgodo. Den riktigt stora utmaningen i framtiden är hur vi ska klara kompetensutvecklingsbehovet. Detta kommer ingen enskild kommun att klara själva, men tillsammans inom ramen för BRO så har vi betydligt större chans.

Lokalt tillväxtarbete

I näringslivsarbetet är kontakter och hållbara relationer mellan företag, kommun och andra myndigheter viktiga. Det är först då som kommunikationen mellan parterna sker med förtroende och på ett fruktbart sätt.

Det har också stor betydelse med ett fungerande lokalt nätverk mellan våra företag i syfte att utbyta erfarenheter och utveckla sina affärer. En av kommunens uppgifter är att skapa mötesplatser där man kan träffas för att prata gemensamma frågor. Exempel på sådana mötesplatser är Kunskapens Hus, företagsluncher, frukostmöten eller lokala företagsmässor. Sedan februari 2011 finns också en utvecklingsgrupp för utvecklingsfrågor. Gruppen består av kommunstyrelsens presidium samt representanter från små och stora företag. Utvecklingsgruppen skapades i samband med att projekt "Etablering Laxå" startade och är nu

permanentad för att hantera näringslivets och kommunens gemensamma frågor. Utvecklingsgruppens uppgifter är många men fokus har hittills varit arbetet med den åtgärdslista som togs fram i projektet ”Marknadsföring & Attityder” (Bilaggs detta program). Gruppens gemensamma inställning är att näringslivet och kommunen blir starkare om vi arbetar tillsammans än var för sig. En återkommande fråga i gruppen är företagsklimatet i kommunen. Resultatet har heller inte dröjt, redan i 2011 års undersökning har Laxå kommun förbättrat sig på nästan alla områden. Åtgärderna för detta har tagits fram gemensamt med företagen.

Handlingsplan för Laxå kommun

Entreprenörskap och företagande

Nyföretagarservice

Laxå kommun har sedan förra programperioden arbetat enligt det handlingsprogram om entreprenörskap och nyföretagarservice med rådgivning till nyföretagare som drivits på regional nivå. Detta innebär i korthet att nyföretagare i Laxå kommun har tillgång till information och rådgivning med kontinuitet flera gånger i månaden. Kommunerna i södra Örebro län: Kumla, Hallsberg, Laxå och Askersund har valt att samverka med Nyföretagarcentrum i Kumla för information och rådgivning till nya företagare. Verksamheten har fungerat bra och avsikten är att fortsätta samarbetet. Kommunerna i södra Närke har haft en bra utveckling av nya företag och detta gäller inte minst Laxå kommun som legat i topp i länet under många år. Dessutom har vi en hög överlevnadsgrad i de nya företagen.

Entreprenörskap

Entreprenörskap är ett tankesätt och en process som krävs för att skapa och utveckla ekonomisk verksamhet. För den regionala och lokala utvecklingen spelar entreprenörskapsklimatet en avgörande roll. Entreprenörskap finns och behövs i samhällets alla delar – i befintliga företag och organisationer, offentlig verksamhet, föreningslivet, den sociala ekonomin och skolan.

Attityder och värderingar till entreprenörskap lägger grunden för ett positivt utvecklingsarbete inom detta område. Attityderna grundläggs tidigt och skolan har därför en viktig roll för att långsiktigt skapa goda förutsättningar för ett mer entreprenörinriktat förhållningssätt.

Entreprenörskap och företagande är en källa till framtidstro och dynamik.

Entreprenörskap i skolan handlar om att skapa förutsättningar för eleverna att utveckla ett förhållningssätt till sin omvärld, eftersom omvärlden är föränderlig och påverkbar. Den kompetensen kommer till stor användning för individen i ett kommande arbetsliv, både som egen företagare eller som anställd. Entreprenörskap i skolan kan också innebära ett aktivt samarbete med det omgivande samhället, vilket är positivt för både skola och företag. Att arbeta med entreprenörskap inom skol- och utbildningssystemet är en av de viktigaste insatserna för att på lång sikt förändra attityder till entreprenörskap och företagande. Det är viktigt att fler ungdomar kan se sig själva som framtidens entreprenörer och här har Örebro län redan kommit en god bit på väg. Men, arbetet måste fortsätta.

Företagsklimat

Det är av största vikt att arbetet för ett bättre företagsklimat prioriteras. Ett bra företagsklimat uppmuntrar företagen till satsningar i kommunen. Enligt svenskt Näringsliv går ett bra företagsklimat och en god kommunal utveckling ofta hand i hand. I kommunens verksamhetsplan finns två tydliga mål för att förbättra klimatet:

Minst 30 nya företagsregistreringar och minst 80 strukturerade företagsbesök per år. I båda fallen uppfylldes målen med råge under 2011. Kanhända att detta bidrog till att Laxå kommun förbättrade företagsklimatet på nästan samtliga punkter.

Företagsklimatet mäts årligen i en attitydundersökning som svenskt Näringsliv genomför. Enkäten offentliggörs i mars och visar hur företagen ser på klimatet i kommunen. Några exempel på frågor som finns med i enkäten är skolans samverkan med företagen, kommunala tjänstemäns service mot företagen, kontakterna med politiker, tillgång till kompetent arbetskraft, men även en fråga om hur företagen själva anser att de är med och påverkar klimatet. I april varje år redovisar Svenskt Näringsliv en rankinglista över företagsklimatet i Sveriges samtliga kommuner.

Riskkapitalförsörjning

Kapitalförsörjningssystem är en viktig struktur i olika skeden av företagens livscyklar, för att regionalt och lokalt entreprenörskap och företagande ska främjas. En väl fungerande riskkapitalmarknad är en förutsättning för att nya kunskaper och forskningsresultat ska kunna omsättas i nya varor och tjänster. Idag är det brist på riskvilligt kapital, framför allt i företagens tidiga skeden och i expansionsfasen. Detta hämmar tillväxten inom entreprenörskap och företagande. Kapital måste också bli tillgängligt för nya branscher, kvinnor, ungdomar och personer med utländsk bakgrund. I regionen finns ALMI, Inkubera, Robotdalen, Länsstyrelsen samt Regionförbundet för att stödja innovativa initiativ.

Aktivitetsmål:

Laxå kommun genom Nyföretagarcentrum erbjuder professionell, kostnadsfri rådgivning till nya företagare, så fort behov uppstår.

Minst 80 strukturerade företagskontakter under verksamhetsåret.

Entreprenörskap ingår som en del i undervisningen i grundskolan.

Resultatmål:

Att Laxå kommun bibehåller antalet nystartade företag, dvs. minst 30 st. per år samt att överlevnadsgraden är minst 90 % över fem år

Laxå kommun placerar sig bland de 100 bästa kommunerna i svenskt Näringslivs rankinglista om företagsklimat inom 3 år.

Att alla elever som slutar årskurs 9 har en god allmänskunskap om entreprenörskap och företagande.

Kompetensförsörjning

Tillgången på kompetent arbetskraft är enligt företagen den viktigaste byggstenen för näringslivets utveckling i kommunen.

I Laxå kommun och övriga Sydnärkekommuner bedrivs vuxenutbildning och lärcentrum i Sydnärkes utbildningsförbunds regi. Lärcentrum i Laxå har hittills haft en tillbakadragen tillvaro och goda förutsättningar finns för att utveckla verksamheten. Goda förebilder är Örebro, Karlskoga och Lindesberg där Lärcentrum har en central roll i utbildningsfrågor för näringslivet, kommunen och allmänheten.

Laxå kommun har utmärkta lokaler för lärcentrum i Kunskapens Hus. Därmed finns grunden och den fysiska platsen för ett funktionellt Lärcentrum som plattform och mötesplats för traditionell vuxenutbildning, universitetsutbildning och företagsutbildningar. Här är det viktigt att kommunen och Sydnärkes Utbildningsförbund samverkar för att hitta en lösning på hur Lärcentrum kan hitta rollen att bli nav för de externa utbildningsfrågorna i kommunen. Under 2012 kommer Cityakademin i Örebro att inom ramen för BRO axla ansvaret för att forma näringslivets kompetensutveckling för hela regionen. Cityakademin har stor erfarenhet

av att inventera och ”mäkla” utbildning för näringslivets behov. Cityakademien kommer att driva arbetet med stöd från Sydnärkes Utbildningsförbund och kommunerna i södra länet.

Aktivitetsmål:

Inom ramen för BRO:s verksamhet, utveckla samarbetet med Cityakademien, Sydnärkes Utbildningsförbund och Örebro universitet och skapa en plattform för arbetsmarknadens behov av kompetensutveckling. Cityakademien skall en aktiv uppsökande och mäklande roll med kontinuerliga företagskontakter för att inventera företagets behov av kompetensutveckling.

Resultatmål:

Att under perioden stärka utbildningsnivån i företagen och minska skillnaden mellan Laxå kommuns och rikets eftergymnasiala utbildningsnivå.

Bilden nedan visar att Laxå kommun ligger på en hög nivå, upp till och med gymnasienivå. Däremot är utbildningsnivån gällande eftergymnasial utbildning endast hälften jämfört med länet och riket.

Utbildningsnivå	Procentuell fördelning			Länet			Riket		
	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot	M	Kv	Tot
Förgymnasial utbildning	20	17	19	17	13	15	16	12	14
Gymnasial utbildning	66	59	63	55	48	52	49	45	47
Eftergymnasial utbildning	13	23	18	27	38	32	33	41	37
Uppgift saknas	1	0	1	1	1	1	2	2	2
Totalt, %	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal, 1 000-tal	2	1	3	81	79	160	2 789	2 708	5 495

Avser 20–64 år

Källa: SCB

Innovativa miljöer

Laxå kommun är känd för sin avancerade tillverkningsindustri och då framför allt robotik/automation där vi förfogar över en samlad kompetens med företag i världsklass. En utveckling av dessa områden gynnar regionens och vår kommuns utveckling samtidigt som Laxå kommun också måste satsa på kompletterande verksamhet inom service och tjänstesektor för att få en jämnare struktur på arbetsmarknaden.

Laxå är ett centrum för industriell automation. Inom området svetsautomation är vi världsledande. Sammantaget i företagen finns en mycket hög kompetens samlad i Laxå. Detta är också en bransch som har goda framtidsutsikter eftersom behovet av en effektivare industriproduktion är stor när den globala konkurrensen ökar.

Robotdalen

I region Mälardalen samarbetar Örebro universitet, KTH Stockholm och Mälardalens högskola tillsammans med företag och kommuner för att stärka och utveckla regionen till ett världsentrum för robotik. Projektet kallas **Robotdalen** och finansieras av universiteten, Vinnova, företag, länsstyrelser, landsting och kommuner. Robotdalens vision är att

vara den världsledande regionen för utveckling och produktion av robotbaserade produkter för industriella applikationer, privata tillämpningar och offentlig verksamhet

Robotdalens vision baseras på den unika kompetens som finns i regionen samt viljan att möta det paradigmskifte inom robotik som krävs för framtida utmaningar inom industri och samhälle. Robotdalens vision bygger på att:

- Vidarutveckla Mälardalen som Robotikens centrum på världskartan genom att skapa nya världsledande robotikbaserade produkter för industri, hem och offentlig verksamhet
- Ge Mälardalen fortsatt dynamik, dragkraft och framtid genom att ha unik nivå på teknikintresset bland barn och ungdomar
- Skapa Mälardalens nya företag och arbetstillfällen genom att producera nya lösningar som gagnar människor och miljö genom bättre resursutnyttjande
- Tydliggöra Mälardalen som kunskapsmagnet och sprida dessa kunskaper genom att ha världsledande utbildning och forskning i robotik
- Göra Mälardalen till en livskraftig region genom att kontinuerligt generera nya koncept och affärsidéer samt möjliggöra realiseringen genom bl a teknikbyar
- Förbättra Mälardalens attraktivitet genom att skapa hållbar tillväxt genom innovationer, nya företag samt externa etableringar av kunskapsintensiv robotrelaterad industri.

Idag lever vi i en värld där den globala konkurrensen är stenhård. Våra företag som finns på den internationella marknaden måste hela tiden ligga i framkant för att behålla och skaffa nya marknadsandelar.

Vågen av flytt av industriproduktion till lågkostnadsländer har avtagit. Förmodligen beror detta, åtminstone delvis, på den högre automationsgraden i den svenska industriproduktionen. Esab i Laxå tillverkar automatiserade svetsutrustningar till hela världen och har stor potential att fortsätta utvecklas inom området. Även andra företag i kommunen utvecklar och tillverkar automationslösningar för industriproduktion i olika branscher. Därför är det också angeläget att Laxå kommun tillsammans med företagen stödjer Robotdalen.

Robotdalen har hittills rönt stor uppmärksamhet och det följs med stort intresse från hela Sverige. Vi kan vara stolta! –Laxå är en viktig del av detta stora Mälardalsprojekt, som löper över 10 år och med 200 miljoner i potten (Vinnovas del 100 miljoner) för att i Triple Helixanda skapa innovationssystem som leder till kommersialisering av projekt inom området robotik. Triple Helix står för samarbete mellan Universitet, näringsliv och kommuner och andra offentliga organ. Robotdalen består av tre områden/noder i Mälardalen, Stockholm med KTH, Västerås med Mälardalens högskola och Örebro med Örebro universitet. I Örebro-noden är Laxå starkt. Vi har haft flera intressanta robotprojekt som medfinansierats med dessa pengar. Vinnova svarar för 50 % och sedan måste regionen med involverade företag länsstyrelse, landsting, universitet och kommun svara för resterande finansiering. Enl. Vinnova är det viktigt (ett krav) att alla parter finns med, dvs. Triple Helix-modellen där alla samverkar för att få tillväxt och funktionella innovationssystem. För Laxå kommun innebär Robotdalen möjligheter att få en stark tillväxt inom många företag och detta kommer givetvis kommunen och Laxåborna till gagn genom nya arbetstillfällen m m. Tillväxt är en förutsättning för utveckling.

Inom fordonsbranschen finns avancerad specialfordonstillverkning i Laxå där man tillverkar och bygger om lastbilar till brandbilar, miljöfordon, militärfordon och andra specialfunktioner.

Även inom plastbranschen har kommunen en lång tradition med ett världsledande företag som avknoppats vid ett flertal tillfällen. Både plasttillverkning genom formsprutning och ett antal formverktygsföretag är exempel på avknoppningar och det är så ett så kallat ”kluster” bildas. Utöver dessa branscher finns ett stort antal verkstadsföretag som är leverantörer till företag inom kommunen men också till företag i övriga Sverige och andra länder. Här varierar kompetenserna inom ett brett område, skärande bearbetning, tunnplåtsbearbetning, svetsning etc...

Aktivitetsmål:

I Triple Helixanda delta aktivt i projekt Robotdalen med finansiering och personellt engagemang.

Resultatmål:

Minst ett Laxåföretag finns med i de projekt inom Robotdalen som handlar om industri-, fältrobotik och hälsorobotik.

Logistik och transporter

Laxå kommun har ett mycket fördelaktigt geografiskt läge för logistik- och transportmarknaden för distribution i Norden och norra delarna av kontinenten. Flera företag har redan insett detta och har sina distributionscentra placerade här. Kommunen har också tillgång till mycket mark i attraktiva skyltlägen intill Europaväg 20 genom tätorten för nya etableringar av sälj- och distributionsföretag. Laxå kommuns placering i Sverige med E 20 och västra stambanan utgör stora möjligheter för nya etableringar inom logistiksektorn.

OBH Nordica i Finnerödja har haft en stark tillväxt de senaste åren och företaget har vid ett flertal tillfällen byggt ut sitt lager. Den senaste utbyggnaden var ett automatiserat höglager på ca 3000 m².

Starka kommersiella intressen har det senaste året medverkat till att Laxå fått en ny terminal för omlastning av rundvirke och grusprodukter.

Företagsetableringar

Laxå kommun behöver öka andelen företag inom tjänstesektorn. Dels genom nyföretagande, men också genom att arbeta för fler nyetableringar av befintliga företag. Etableringsarbetet är komplicerat och kräver ofta stora resurser i form av marknadsföring, attraktiva lokaler och attraktiv mark. Konkurrensen är hård, alla kommuner i Sverige tävlar om att få nya etableringar och oftast vinner de större städerna som har den största attraktionskraften och den största lokala marknaden. Här kommer Business Region Örebro (BRO) att vara en viktig samarbetspartner. Istället för att vi ska konkurrera om samma etableringar i samma arbetsmarknadsregion så ska vi samarbeta för att få viktiga etableringar till vår gemensamma region. Detta gäller framförallt de utländska förfrågningar som kommer via Invest in Sweden. Självklart måste Laxå kommun jobba på med egna förfrågningar och snabbt kunna erbjuda mark och lokaler när intresse finns. Idag kan vi erbjuda planlagd mark direkt vid en förfrågning, men har lite svårare att erbjuda lokaler.

Laxå kommun har de senaste åren haft många förfrågningar, inte minst inom handeln. Tyvärr har vi inte lyckats få fler än de investeringar som gjorts av lokala entreprenörer (Burger King, Bowlinghallen, Leksaksstoppet, Godisakuten). Det är också tveksamt om Rastpunkt funnits kvar om vi inte haft lokala entreprenörer som tror på orten. Övriga förfrågningar som kommer in är ofta från handelskedjor och de bedömer oftast att lokalmarknaden är för liten för en

etablering. Vår chans är tomterna kring E 20 där vi har en marknad som är större än lokalbefolkningen. Men även här är det svårt att komma till avslut, på grund av ortens storlek.

Aktivitetsmål:

Marknadsföra Laxå kommun som ett försäljnings- och distributionscentrum. Detta bör framförallt ske i samverkan med Logistikregionen.

Marknadsföra Laxå kommun som det bästa ”handelsläget” utmed E 20 mellan Stockholm och Göteborg.

Ge företag som vill etablera sig förslag på etableringsläge inom 48 timmar.

Resultatmål:

Under programperioden få minst en etablering inom handel eller logistikbranschen.

Tillgänglighet och regionförstoring

Infrastruktur - kommunikationer

Med hänvisning till tidigare resonemang om regionförstoring krävs investeringar i infrastrukturen och bra kommunikationer.

Laxå kommun tar aktiv del i arbetet med länstransportplanen inom alla områden; nationellt, regionalt och lokalt. På nationell nivå stödjer Laxå kommun bl. a. utbyggnad av standarden på E 20 i västra Götalands län. Regionalt lyfter kommunen flera viktiga stråk, bl.a. utbyggnad av länsväg 205 mellan Askersund och Karlskoga och lokalt finns cirkulationsplatsen i fyrvägs korsningen E 20/v 205 högst på önskelistan. Trafikverket har en klar arbetsplan för en den nya cirkulationsplatsen. Trots detta har investeringen skjutits på framtiden p.g.a. brist på pengar. Vid de senaste kontakterna med Trafikverket har de lovat att på nytt räkna på en etappvis lösning för att komma ner i kostnad.

Kommunen måste också fortsätta kampen för att förbättra säkerheten vid stationsområdet och få till stånd en planskild övergång till plattform 2. En möjlig öppning kan vara en etappvis investering. Denna diskussion med Trafikverket och regionförbundet pågår redan nu.

Laxå kommun har deltagit i flera projekt i det stora EU-projektet MerKoll, där fokus har varit på Laxå resecentrum som färdigställs 2012 och som ger resenärerna den säkerhet och service man förväntar sig. Laxå resecentrum är en viktig del i en fortsatt utbyggnad av de allmänna kommunikationerna. Nu klarar vi bytet mellan buss, taxi och tåg på ett funktionellt sätt.

Det är av yttersta vikt att Laxå kan behålla nuvarande nivå på tågtider för arbets-/studiependlingen till och från Örebro, Kumla och Hallsberg. För att ytterligare öka kommunens attraktionskraft bör även bättre möjligheter för fritidspendling skapas. Här är ”Länspendelprojektet” en viktig faktor och som kan genomföras redan 2013 om planen håller.

I projektet Marknadsföring och attityder har ”nattaxi” från Örebro under helger aktualiserats. Fr.o.m. december 2011 finns nu en fungerande nattaxi från Örebro kl. 23.00 och kl. 01.30 fredagar och lördagar som går till Laxå. Laxå kommun har avtalat denna linje med Länstrafiken. Resan kostar 80 kr per person.

Avseende telefoni och bredband är Laxå kommun väl utbyggd. Alla hushåll i tätorterna Laxå, Hasselfors och Finnerödja tillgång till fiber medan övriga orter samt glest befolkade landsbygdsområden fortfarande måste nöja sig med ADSL. Røfors är med i ett projekt som ska utmynna i att man får tillgång till fiber även där. Det finns även landsbygdsområden som gått ihop och fått EU-stöd föra att kanalisera för fiber.

Boende

Livskvalitet betyder olika för människor i allmänhet och olika för människor i olika åldrar i synnerhet. En sak är gemensam och det är att livskvalitet är hur jag upplever min tillvaro där jag bor och verkar. Vi måste med denna utgångspunkt bestämma vilken grupp människor vi vill ska trivas att bo i Laxå kommun. Laxå kommun borde vara intressant för barnfamiljer. Vi kan erbjuda en trygg uppväxt för barn i en småskalig miljö med bra skolor, barnomsorg, fritid och kultur. Vi har jämförelsevis gott om arbetstillfällen i förhållande till befolkning, dock för liten del inom service- och tjänstebranschen för att vara tillräckligt breda. Vi har också för få attraktiva boenden för dagens krav på boendemiljöer. Problemet är att vi har svårt att bygga nytt i egen regi eftersom ekonomin i kommunen och kommunens bostadsbolag är hårt ansträngd. Vi bör intensifiera arbetet att söka externa intressenter för nyproduktion av attraktiva bostäder.

Aktivitetsmål:

Aktivt stödja Länspendelprojektet i syfte att förbättra kommunikationerna för arbetspendling och fritidspendling.

Aktivt lobba för att behålla SJ:s fjärrtrafik.

Prioritera boendefrågan i kommunens externa marknadsföringsinsatser.

Utreda fler möjliga sjönära boendemiljöer.

Resultatmål:

Förbättrade kommunikationer för arbetspendling och fritidspendling.

Bromsa den negativa befolkningsutvecklingen, gällande in- och utflyttning senast 2014.

Mångfald och långsiktig hållbar utveckling (jämslällldhet, integration och miljö m m)

Jämställdheten och genusperspektivet

I Laxå kommun finns drygt 30 % av alla arbetstillfällen inom högteknologisk tillverkningsindustri. För bara några år sedan var denna siffra 55 %. Vi går med snabba steg mot en mer diversifierad arbetsmarknad. I produktionsföretag dominerar män jämfört med kvinnor. Det handlar om en lång attitydförändringsprocess som måste börja redan i skolåldern där man måste arbeta för att få flickor intresserade av teknik. Samt att visa att teknikycken inte är som det var förr med smutsiga lokaler utan idag är oftast högteknologiskt utformad. Projekt startade i Laxå med KOMTEK (kommunal tekniskola), men var på grund av ekonomiska orsaker tvunget att läggas ner. Laxå behöver därför fler jobb inom service-/tjänstesektorn så att antalet kvinnor och män blir mer likvärdigt på den lokala arbetsmarknaden. Laxå kommuns attraktionskraft är beroende av en näringslivsstruktur som erbjuder kvinnor arbete i samma omfattning som män. Kommunen bör som arbetsgivare vara en viktig företrädare för andra arbetsgivare och sträva efter en jämn könsfördelning i rekryteringsarbetet. Då kan de gemensamma insatser medverka till att fler kvinnor och män vill och kan starta nya företag,

genom ex. avknoppning från större företag. Då kan dynamiska miljöer skapa förutsättningar för entreprenöriella företagsetableringar i kommunen. som gynnar kvinnligt småföretagande.

Aktivitetsmål:

Öka samarbetet mellan företag och skola för att ge eleverna rätt bild av vad teknikyrken kan ge för möjligheter i framtiden.

Arbeta för att öka andelen tjänsteföretag som är mer könsneutral och ger en bättre näringslivsstruktur.

Arbeta för att andelen nya företag som drivs av kvinnor ökar.

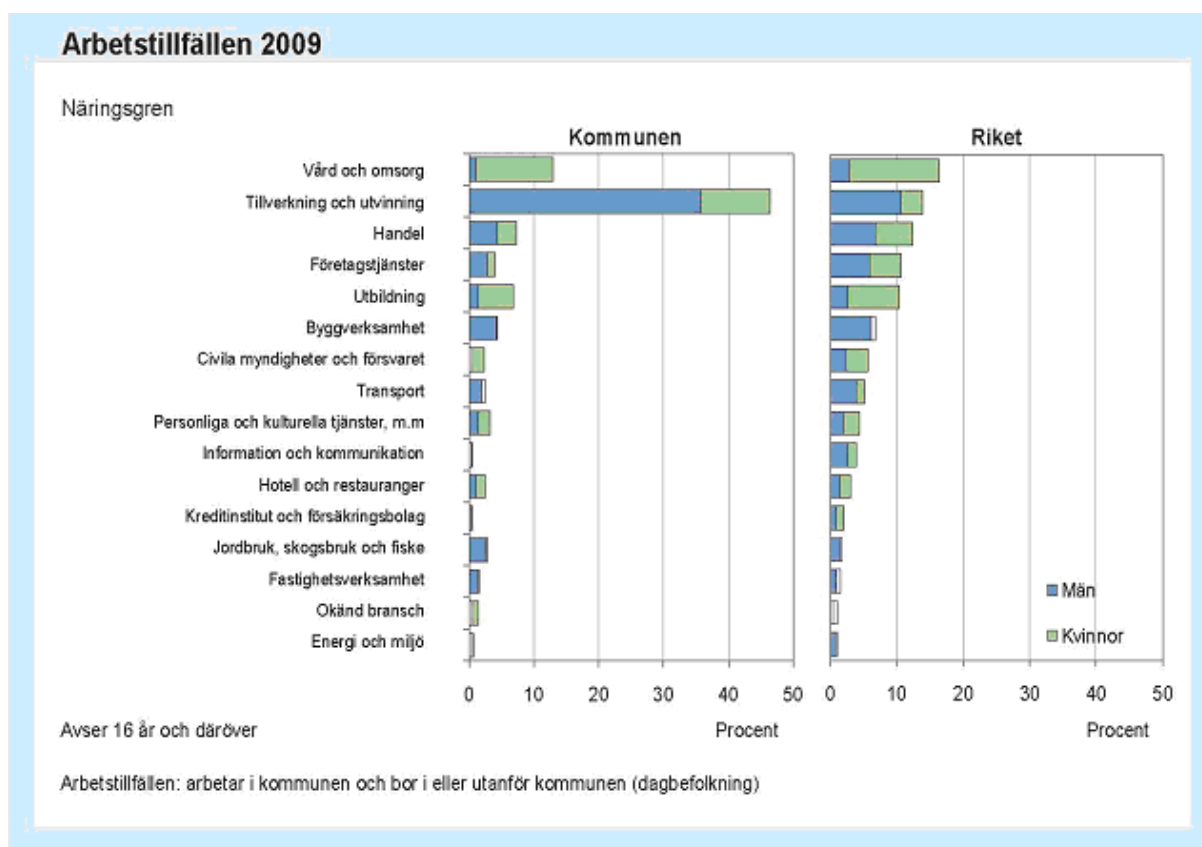
Arbeta för genusperspektivet på arbetsmiljön för att synliggöra skillnader i kvinnor och mäns arbetsvillkor (AML 2 kap 1§ och Diskrimineringslagen 3 kap 4 §) i kommunens egen organisation.

Resultatmål:

Minst hälften av alla nya företag är tjänsteföretag under perioden fram till 2014.

Öka andelen nystartade företag som drivs av kvinnor till 35 %.

Bilden nedan beskriver hur mansdominerad industrin i Laxå kommun är. Den visar dels att fler kvinnor behövs inom teknisk tillverkning och den visar också att kommunen behöver fler branscher t.ex. tjänste-/servicesektorn där skillnaderna inte är så stora. En annan grupp som berörs mycket av industrins dominans är våra ungdomar. Ungdomsarbetslösheten visar tydliga svängningar i takt med konjunkturen i de globala företagen. I februari 2011 offentliggjordes siffrorna för 2010 och visade att Laxå kommun minskade ungdomsarbetslösheten med drygt 30 %. Under 2011 ökade ungdomsarbetslösheten med 20 %. Detta visar tydligt behovet av en ändrad struktur även för ungdomarnas möjligheter till arbete.

Källa: SCB, Blå = Män, Grön = Kvinnor

Integration

Integrationen av invandrare i arbetslivet är viktig, dels för den enskilda individens utveckling i det svenska samhället men också för att vi ska klara framtida behov av arbetskraft. I Laxå kommun har under 2002-2007 bedrivits KY-utbildning (Kvalificerad Yrkesutbildning) i Systemteknik Industriell Automation. Vid intagningarna hade hälften av eleverna en utländsk bakgrund. Företagen såg positivt på denna utveckling, då dessa elever ofta har en mycket god teknisk utbildningsbakgrund från sina hemländer.

Aktivitetsmål:

Riktad information om utbildnings- och jobbmöjligheter till nysvenskar.

Resultatmål:

Genom en ökad mångfald, kunna svara upp bättre mot arbetsmarknadens behov av arbetskraft.

Lokal utveckling

En positiv ekonomisk utveckling samt en godtagbar servicenivå är en förutsättning för landsbygden överlevnad. Kommunens servicenivå måste vara i nivå med människors grundläggande servicebehov även på landsbygden. Vägar och annan infrastruktur, äldreomsorg, barnomsorg och skola måste fungera även i glesbygdsorter för att vardagen skall fungera. Landsbygden har ofta en god potential för att kunna få även en ekonomisk tillväxt. Det blir mer och mer tydligt hur människor värdesätter den typ av livskvalitet som landsbygden kan ge. I de flesta av våra glesbygdsorter finns lokala utvecklingsgrupper som är aktiva och gör en stor insats för bygdens utveckling. Det är viktigt att kommunen och andra myndigheter stödjer dessa gruppers ideella drivkraft. I LEADER, inom EU:s landsbygdsprogram har man funnit ett bra system för att på ett enkelt sätt med relativt små medel tillföra landsbygden möjligheter till intressanta utvecklingsprojekt. Det största projektet i kommunen ”Dialog Tiveden” har pågått under 3 år och gjort flera utvecklingsbara avtryck i området. Bl.a. har man skapat en egen grafisk profil och en kommunikationsplattform för varumärket Tiveden.

Aktivetetsmål:

Att fortsätta medlemskapet i föreningen L&SEK kommande programperiod.

Att medfinansiera och stödja Leader Mellansjöländet under hela programperioden på samma sätt som tidigare, fram till och med 2013.

Att utveckla samlingarna med bygderådet i Laxå kommun med syftet att samordna nätverkverksbyggandet mellan utvecklingsgrupper och mellan utvecklingsgrupperna och kommunen.

Resultatmål:

Att bromsa upp den negativa befolkningsutvecklingen gällande in- och utflyttning i kommunens samtliga orter senast 2014.

Besöksnäring

Besöksnäringen är ett viktigt komplement till Laxå kommuns ”basnäring” och har dessutom en god potential för tillväxt. Enl. TEM (Turism Ekonomisk Metod) omsätter turismen drygt 130 miljoner varje år inom kommunens gränser. Detta motsvarar många arbetstillfällen och betyder mycket för glesbygden överlevnad. Vissa lanthandlare omsätter t.ex. mer än hälften av årsomsättningen under tre sommarmånader tack vare sommarturismen. Laxå kommuns attraktion som besöksmål är de unika naturupplevelserna som Tiveden erbjuder, men även kyrkor, hembygdsgårdar, campingplatser och andra besöksmål lockar årligen tiotusentals människor. Tivedens nationalpark har drygt 150 000 besökare varje år. För att stärka nationalparkens attraktionskraft har ett arbete inletts med målet att Naturvårdsverket bygger ett naturrum i eller i anslutning till nationalparken. Arbetet har dock legat nere de senaste två åren p.g.a. att Naturvårdsverket saknat finansiering. En sådan investering skulle ge parken och hela Tivedenområdet en ny dimension och skulle stärka destinationen som besöksmål.

Undersökningar visar att upplevelsen är en mycket viktig ingrediens för besökaren. Därför har turismnäringen i framförallt Tivedenområdet utvecklat ett tiotal upplevelsebaserade produkter som nu marknadsförs i framförallt Sverige, men även på utländska marknader.

Den stora utmaningen inom besöksnäringen är dock att förlänga säsongen. Hittills har verksamheten i hög grad koncentreras kring sommarmånaderna juni, juli och augusti. För att det ska bli möjligt att kunna försörja sig som turismentreprenör hela året så måste säsongen förlängas både före och efter sommaren. Ett relativt enkelt sätt att förlänga säsongen är att

samarbeta med industriföretagen i kommunen och regionen. Flera av företagen är globala och har kunder över hela världen. Kunderna är ofta gäster hos företagen under korta och långa perioder. Här finns unika möjligheter för turismentreprenörerna att paketera attraktiva produkter för industriföretagens kunder.

Ramundeboda kloster är ett nygammalt besöksmål som på grund av utgrävningarna och restaureringen av ruinerna de senaste åren har utvecklats till en fantastisk möjlighet för kommunen. Utgrävningarna ger oss många svar på historien kring Ramundeboda som har potential att utvecklas till ett internationellt högtintressant besöksmål. Laxå kommun driver frågan i projektform i samverkan med Länsstyrelsen för att utveckla området. Restaureringen blev helt klar under 2011.

Fler delar av kommunen har potential att utvecklas inom besöksnäringen. Finnerödja drar genom sin närhet stor nytta av Tiveden och sjöarna Skagern och Unden och kan därigenom utvecklas ytterligare. Även Hasselfors och Porla vid sjöarna Toften och Teen har stor utvecklingspotential. Det krävs dock att någon eller några entreprenörer startar upp verksamhet. Hasselfors Byalag jobbar intensivt med turistfrågorna och gör även egna broschyrer och mängder med arrangemang, men de behöver stöd i sin utveckling av framförallt fler turismentreprenörer.

Aktivitetsmål:

Stödja turismföretagarna i arbetet med att utveckla och paketera fler upplevelsebaserade produkter.

Stödja tillskapandet av konstruktiva nätverk mellan besöksnäringen och industriföretagen.

I samverkan med Askersunds kommun fortsätta utveckla Tiveden och Norra Vättern som besöksdestination.

Särskilt stödja en utveckling av Ramundeboda kloster som ett betydande besöksmål.

Besöksnäringen under perioden tillskapar en meny med minst 5 olika produkter för industriföretag i regionen.

Resultatmål:

Minst 50 % av turismentreprenörerna har öppet med lönsamhet minst 5 månader per kalenderår.

Senast 2014, öka antalet besökare i kommunen med minst 5 %.

Övrigt

Projektplanen Marknadsföring & Attityder med tillhörande åtgärdslista skall kopplas till detta program och ses som kommunens program för hur Laxå kommun arbetar med varumärkesutveckling, marknadsföring, attityder och kommunens egna utvecklingsinsatser. Planen för Marknadsföring & Attityder är antagen i kommunstyrelsen 2011.